

EKSAMEN I

ÅRSREGNSKAP OG GOD REGNSKAPSSKIKK

H 2020

LØSNINGSMOMENTER

Oppgave 1

a)

Enkleste måte å beregne IB US på:

Endring utsatt finnes via skattekostnaden:

	2019
Betalbar skatt	465 520
Endring utsatt skatt	(248 600)
Skattekostnad	216 920

I og med at UB US er null, må IB US-gjeld ha vært 248 600.

Det er også enkelt å beregne tallet via historikken til varige driftsmidler:

	2016	2017	2018	2019	2020
Regnskapsmessige verdier (RM)					
Inngående balanse (IB)	0	8 750 000	7 500 000	6 250 000	7 350 000
Anskaffelser	10 000 000			4 800 000	2 400 000
Avgang til netto balanseført verdi				(2 375 000)	
Avskr (8 år)	(1 250 000)	(1 250 000)	(1 250 000)	(1 325 000)	(1 500 000)
Utgående balanse (UB)	8 750 000	7 500 000	6 250 000	7 350 000	8 250 000
Skattemessige verdier (SM)					
Saldo IB	0	8 000 000	6 400 000	5 120 000	7 536 000
Anskaffelser	10 000 000			4 800 000	2 400 000
Avgang til salgssum				(500 000)	
Grunnlag saldoavskrivning	10 000 000	8 000 000	6 400 000	9 420 000	9 936 000
Saldoavskr (20 %)	(2 000 000)	(1 600 000)	(1 280 000)	(1 884 000)	(1 987 200)
Saldo UB	8 000 000	6 400 000	5 120 000	7 536 000	7 948 800
MF	750 000	1 100 000	1 130 000	(186 000)	301 200
US	(172 500)	(253 000)	(248 600)	40 920	(66 264)

b)

SM verdi UB kan beregnes som $(7\,536\,000 + 2\,400\,000) \cdot 0,8 = 7\,950\,000$. IB SM er oppgitt og RM verdier kan leses direkte fra balansen. Alle fremgår av oppstillingen ovenfor.

S1				S2			
Forventet skattekostnad			440 000	Resultat før skatt			2 000 000
Endring i ikke balanseført USF			(40 920)	PF			0
Virkelig skattekostnad			399 080	Endring MF	IB - UB = -186 000 - +301 200		(487 200)
				Grunnlag betalbar skatt = SM resultat			1 512 800
S3							
Betalbar skatt			332 816	Betalbar skatt = 22 % av grunnlag betalbar skatt			(332 816)
Endring utsatt skatt: IB = 0, UB = 66 264			66 264				
Sum skattekostnad			399 080	Utsatt skattegjeld i balansen 31.12.2020:	301 200*0,22		(66 264)

c)

Årsresultat 2020 på 2 000 000 – 399 080 = 1 600 920 gir

Annen egenkapital pr 31.12.2020 på 1 583 080 + 1 600 920 = 3 184 000.

d)

Kvantitativt*Aksjeloven (AL) § 8-1. Hva som kan deles ut som utbytte**(1) Selskapet kan bare dele ut utbytte så langt det etter utdelingen har tilbake netto eiendeler som gir dekning for selskapets aksjekapital og øvrig bundet egenkapital etter §§ 3-2 og 3-3.* Beregningen skal foretas på grunnlag av balansen i selskapets sist godkjente årsregnskap, likevel slik at det er den registrerte aksjekapitalen på beslutningstidspunktet som skal legges til grunn.*

Beløpet som kan utdeles i henhold til bestemmelsen over kan beregnes slik:

Annen egenkapital + overkurs = 3 184 000 + 500 000 = 3 684 000**Kvalitativt**AL § 8-1, 4. ledd: (4) Selskapet kan bare dele ut utbytte så langt det etter utdelingen har en forsvarlig **egenkapital** og **likviditet**, jf § 3-4,2.

Selskapets egenkapitalandel på 6 000 000/18 300 000 = 0,328 ved maksimalt utbytte anses tilfredsstillende.

Det finnes ulike synspunkter og nøkkeltall på hvor god likviditet en bedrift bør ha. Et vanlig nøkkeltall er 5 % av omsetningen. For GULLSTAD AS utgjør dette 5 % av 20 000 000 = 1 000 000. Likviditetsmessig burde det være rom for et utbytte på 5 050 000 (bankinnskudd) - 1 000 000 = 4 050 000.

Konklusjon: Kvantitativ vurdering begrenser. Maksimalt utbytte: 3 684 000.

e)

Faste enhetskostnader = 3 000 000/10 000 = 300.

Egentilvirkede ferdigvarer (ETFV) øker med 1 000 * 300 = 300 000.

Resultatregnskapet:

Endring ETFV og driftsresultatet øker med 300 000, skattekostnaden (endring US) med 66 000 og årsresultatet med 234 000.

Balansen:

Egenproduserte ferdigvarer og dermed sum eiendeler øker med 300 000. Sum egenkapital og gjeld øker også med 300 000 fordelt med 66 000 på utsatt skattegjeld og 234 000 i annen egenkapital.

f)

Ingen effekt da NRS 1 punkt 3.1 lyder: «Ved beregning av faste kostnader skal normal kapasitetsutnyttelse legges til grunn». Samme punkt sier: «Ved større tilvirkning enn normal utnyttelse tillegges virkelig kostnad», men gir ingen regler når produksjonen er mindre enn normal (og faste enhetskostnader for perioden større enn ved normalproduksjon).

g)

Det vises til NRS 1 Varer, pkt 3.2:

Råvarer og varer under tilvirkning vil normalt inngå i et ferdig produkt. Dersom ferdigvarene råvarene/varer under tilvirkning skal inngå i forventes å bli solgt for en pris som tilsvarer eller overstiger anskaffelseskost, foreligger ikke nedskrivningsplikt.

Dette er tilfellet her slik som oppgaven er formulert.

h)

NBV for de solgte maskinene kan finnes slik:

		2019	
Regnskapsmessige verdier (RM)			
Inngående balanse (IB)	Beregnes som 10 000 - 1 250 - 1 250 - 1 250	6 250 000	
Anskaffelser		4 800 000	
Avgang til netto balanseført verdi		?? Må være:	(2 375 000)
Avskr (8 år)		(1 325 000)	
Utgående balanse (UB)		7 350 000	

Tap ved avgang av driftsmidler kan leses fra resultatregnskapet som 1 875 000.

Salgssummen må ha vært 2 375 000 – 1 875 000 = 500 000.

i)

Opgaven gir rom for flere tolkninger, men det forventes at kandidaten foreslår at NBV av den skrotede maskinen fraregnes.

NBV beregnes som $2\,000\,000 - 250\,000 - 250\,000 - 250\,000 - 250\,000 - 250\,000 * 6/12 = 875\,000$.

Mange vil nok glemme at årets avskrivninger på 1 500 000 inkluderer avskrivning for hele 2020 for den skrotede maskinen, mens den kun skal avskrives for et halvt år, slik at årets avskrivning skal reduseres fra 1 500 000 med 125 000 til 1 375 000.

Resultatregnskapet: Driftsresultat reduseres derfor med $875\,000 - 125\,000 = 750\,000$, endring utsatt skatt med 165 000 og Årsresultatet med 585 000.

Balansen: Varige driftsmidler (maskiner) og dermed sum eiendeler reduseres med 750 000. Sum egenkapital og gjeld reduseres med 750 000 fordelt med 165 000 på utsatt skattegjeld og 585 000 i annen egenkapital.

Det kan diskuteres om 875 000 bør føres som en «Særlig post», jfr NRS 5, da det utgjør et vesentlig beløp i forhold til driftsresultatet på 2 140 000.

Det kan diskuteres om den nye maskinen skulle vært kostnadsført som vedlikehold, gitt at standarden ikke er endret. I så fall skulle den gamle maskinen fortsatt være balanseført. Slik som oppgaven er formulert forventes ikke en slik løsning.

j)

NBV 31.12.2020 ved avskrivning over 8 år: $10\,000 - 1\,250\,000 * 5 = 3\,750\,000$

NBV 31.12.2020 ved knekkpunkt: $5\,000\,000 - 5\,000\,000 / (16 - 4) = 4\,583\,333$

NBV 31.12.2020 ved avskrivning over 16 år fra dag 1: $10\,000 - 625\,000 * 5 = 6\,875\,000$.

Den høyeste av de to velges.

NBV pr 31.12.2020 øker fra 3 750 000 med 3 125 000 til 6 875 000 ved å øke avskrivningsperioden fra 8 til 16 år. Annen egenkapital og dermed grunnlaget for utbytte vil øke med 78 % (100-22) av 3 125 000, dvs 2 437 500.

k)

Det bør henvises til NRS (V) Anvendelse av IFRS-løsninger innenfor god regnskapsskikk punkt 2.3.

1)

Normalt vil dekomponering føre til en forsert/høyere avskrivning og dermed til et svakere årsresultat enn uten dekomponering. Dermed vil også «Annen egenkapital» som inngår i utbyttegrunnlaget bli lavere.

Oppgave 2

a)

Opptjeningsprinsippet og beste estimat

b)

Bestemmelsen innebærer at forsiktighetsprinsippet brytes og urealisert inntekt resultatføres. Virkelig verdi er imidlertid objektivt tilgjengelig i et marked og man vil ikke på et subjektivt grunnlag kunne inntektsføre urealisert vinning. Regelen bryter også med transaksjonsprinsippet, men i aksjemarkedet er skillet mellom realisert og urealisert vinning litt uklart.

c)

På grunn av lave transaksjonskostnader, kunne man selge og gjenkjøpe samme aksje i samme øyeblikk og oppnå samme effekt som regelen i § 5-8.

d)

Det vises til § 5-5 når det gjelder tilordning av anskaffelseskost.

Anskaffelseskost for 1 000 aksjer i behold 31.12.2019: $(250 \cdot 100 + 750 \cdot 120) / 1\ 000 = 115\ 000$.

Gjennomsnittlig anskaffelseskost: $115\ 000 / 1\ 000 = 115$.

Et lite foretak kan velge mellom samme løsning som for «øvrige foretak» i e), men anvendelse av forenklingsreglene slik oppgaven ber om, tilsier bruk av FIFO:

FIFO:

2019: Resultatregnskap: Post 11: Annen finansinntekt (gevinst ved salg av aksjer):

$50\ 000 - (250 \cdot 100 + 150 \cdot 120) = 7\ 000$

Balanse: Aksjer (omløpsmidler): $600 \cdot 120 = 72\ 000$

2020: Resultatregnskap: Post 11: Annen finansinntekt: $90\ 000 - 72\ 000 = 18\ 000$

Gjennomsnitt:

2019: Resultatregnskap: Post 11: Annen finansinntekt: $50\ 000 - (400 \cdot 115) = 4\ 000$

Balanse: Aksjer (omløpsmidler): $600 \cdot 115 = 69\ 000$

2020: Resultatregnskap: Post 11: Annen finansinntekter: $90\ 000 - 69\ 000 = 21\ 000$

e)

Øvrige foretak må bruke gjennomsnitt og § 5-8:

2019: Resultatregnskap: Post 11: Annen finansinntekter: $50\ 000 - (400 \cdot 115) = 4\ 000$

(Må bruke gjennomsnitt)

Post 13 Verdiendring av finansielle instrumenter: $600 \cdot 135 - 69\ 000 = 12\ 000$

Balanse: Aksjer (omløpsmidler) $81\ 000 (600 \cdot 135)$

2020: Resultatregnskap: Post 11: Annen finansinntekter (gevinst ved salg av aksjer):

$90\ 000 - 81\ 000 = 9\ 000$

Oppgave 3

a)

Total inntekt: $200 * 50 * 100 = 1\,000\,000$ .Totalt antall timer: $200 * 50 = 10\,000$.

Resultatregnskap:

Opptjent inntekt: $1\,000\,000 * 4\,000 / 10\,000 = 400\,000$

Balanse:

Kortsiktig gjeld: Forskudd fra kunde: 100 000, som er lik innbetalt ($2 * 250\,000$) utover opptjent inntekt (400 000)

b)

Total inntekt: $200 * 50 * 100 = 1\,000\,000$ .Forventede antall timer: $10\,000 * (1 - 0,15) = 8\,500$.

Resultatregnskap:

Opptjent inntekt: $1\,000\,000 * (4\,000) / 8\,500 = 470\,589$

Balanse:

Kortsiktig gjeld: Forskudd fra kunde: 29 411, som er lik innbetalt ($2 * 250\,000$) utover opptjent inntekt (470 589)

Oppgave 4

a)

Merverdianalyse			
	Totalt	Majoritet	Minoritet
Eierfordeling ->	100 %	70 %	30 %
Aksjekapital	400 000	280 000	120 000
Annen egenkapital	250 000	175 000	75 000
Merverdier driftsmidler	300 000	210 000	90 000
Merverdier varelager	50 000	35 000	15 000
Merverdier immaterielle eiendeler	250 000	175 000	75 000
Utsatt skatt (av skjulte reserver)	- 150 000	- 105 000	- 45 000
Identifiserte verdier (A)	1 100 000	770 000	330 000
Kostpris aksjer + transaksjonskost (B)		1 000 000	
Goodwill (B-A)		230 000	

b)

	Mor AS	Datter AS	Elim	Konsern
	01.01.2019	01.01.2019		
Goodwill			230 000	230 000
Anleggsmidler	10 000 000	1 200 000	300 000	11 500 000
Immaterielle eiendeler			250 000	
Aksjer i datterselsk	1 000 000		- 1 000 000	-
Omløpsmidler	4 800 000	850 000	50 000	5 700 000
	15 800 000	2 050 000		17 430 000
Aksjekapital	- 2 000 000	- 400 000	400 000	- 2 000 000
Annen egenkapital	- 5 400 000	- 250 000	250 000	- 5 400 000
Minoritet			- 330 000	- 330 000
Utsatt skatt			- 150 000	- 150 000
Gjeld	- 8 400 000	- 1 400 000		- 9 800 000
	- 15 800 000	- 2 050 000	-	- 17 680 000

c)

I henhold til aksjelovens § 1-3 anses bestemmende innflytelse å være oppnådd når et annet selskap enten eier så mange aksjer eller andeler i et annet selskap at de har oppnådd flertall. Alternativ 2 er at de har rett til å velge eller avsette et flertall av det andre selskapets styremedlemmer. Normalt vil en si at bestemmende innflytelse er oppnådd når man har mer enn 50% av aksjene i et selskap. Dersom en aksje ikke gir en stemme må man ha over 50 % av antall stemmer i selskapet for å oppnå bestemmende innflytelse. NRS 17 bruker begrepet kontroll- disse to begrepene har det samme innhold. Jfr aksjelovens § 1-3 og NRS 17 punkt 3

d)

Interne varetransaksjoner			Datter AS
I) Kalkylen hos selger			
Salg (a)		/debet	500 000
Kost			300 000
Intern gevinst (= bruttofortjeneste)			200 000
II) Fordeling kost mellom resultat og balansen			
Urealisert % (Andel ikke videresolgt)			30 %
Elim interngev på lager (b)		/kredit	60 000
Elim av varekost (a-b)		/kredit	440 000
III) Eliminering (motpost til urealisert intern gevinst)			
Utsatt skatt		/debet	15 000
Ureal interngev på minoritet		/debet	13 500
Ureal interngev på majoritet		/debet	31 500
Kontringer:			
Salg av varer:			
	D varesalg		500 000
	K Varekostnad		500 000
	K Varelager		60 000
	D Varekostnad		60 000
	K Skattekostnad		15 000
	D Utsatt skatt		15 000
	D Minoritetsinteresser		13 500
	K Belastet maj resulta		13 500
Lån:			
	K Fordring Datter AS		250 000
	D Gjeld Mor AS		250 000
	D Renteinntekter		20 000
	K Rentekostnader		20 000
Bistand:			
	D Andre inntekter		200 000
	K Bistand		200 000

e)

Negativ goodwill innebærer at identifiserte nettoeiendeler overstiger summen av anskaffelseskost og verdien av minoriteten målt i tråd med prinsippene i NRS 17. Dette indikerer typisk at eiendeler har blitt overvurdert eller gjeld undervurdert. Dersom dette ikke er tilfellet, skal den negative goodwillposten inngå på eiendelssiden med «minus» foran beløpet. Negativ goodwill kan i enkelte tilfeller knyttes til forventet fremtidig tap eller planmessige kostnader (f.eks. restrukturering). I så fall skal denne delen periodiseres i samsvar med fremtidige utgifter eller tap. Meget gode studenter vil hevde at man burde tatt hensyn til slike kostnader i forbindelse med beregning av goodwill, dog er dette ikke tillatt iht. NRS 17 (egentlig i konflikt med sammenstillingsprinsippet i regnskapsloven, dog forventes det ikke at dette påpekes).							
Resterende negativ goodwill skal resultatføres systematisk over fem år.							

f)

Det skal for det første bli gitt en forklaring hvorfor man beregner utsatt skatt (eventuelt utsatt skattefordel) ved oppkjøp. Ved en merverdi oppstår det en større forskjell mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, dvs. en latent skatteforpliktelse (motsatt ved mindreverdi). Denne latente skatteforpliktelsen forfatter til betaling i fremtiden, slik at det prinsipielt skal gjennomføres en nåverdiberegning.							
I forbindelse med et oppkjøp vil transaksjonsprisen normalt reflektere nåverdi av utsatt skatt. Det vil derfor være prinsipielt riktig i forbindelse med oppkjøp å regnskapsføre utsatt skatt til nåverdi. Dette krever en detaljert plan for når reversering av forskjellene til fremføring skjer. En nåverdiberegning er derfor beheftet med usikkerhet, og det er følgelig behov for estimer. I motsetning til GRS er det etter IFRS ikke tillatt å neddiskontere eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt. At IFRS forbyr å estimere en virkelig verdistørrelse der usikkerheten bare relaterer seg til oppgjørstidspunktet er oppsiktsvekkende – ikke minst sett i lys av at det er tillatt å nåverdiberegne andre avsetninger når både forfallstidspunktet og størrelsen er ukjent. Merk at det ikke forventes at studentene trekker inn annet enn GRS, dog bør det honoreres om IFRS trekkes inn i drøftelsen.							
Regnskapsføring av utsatt skatt til nåverdi medfører vanligvis lavere goodwill enn ved regnskapsføring av utsatt skatt til nominell verdi. På den annen side er det viktig å understreke at det ikke er vanlig å foreta diskontering i forbindelse med oppkjøp etter GRS. Dette er klart i strid med transaksjonsprinsippet, og det er kritikkverdig at NRS (F) Resultatskatt mer eller mindre legger opp til en overstyring av et av de aller mest sentrale grunnleggende regnskapsprinsipp i den norske regnskapsloven.							

g)

Interne varetransaksjoner				
				Datter AS
I) Kalkylen hos selger				
Salg (a)		/debet	250 000	
Kost			150 000	
Intern gevinst (= bruttofortjeneste)			100 000	
II) Fordeling kost mellom resultat og balansen				
Urealisert % (Andel ikke videresolgt)			100 %	
Elim internegev på lager (b)		/kredit	100 000	
Elim av varekost (a-b)		/kredit	150 000	
III) Eliminering (motpost til urealisert intern gevinst)				
Utsatt skatt		/debet	25 000	
Ureal internegev på minoritet		/debet	22 500	
Ureal internegev på majoritet		/debet	52 500	
Internfortjenesten har økt fra 60 000 (IB) til 100 000 (UB)				
Konteringer:				
Salg av varer:				
	D varesalg		250 000	
	K Varekostnad		250 000	
	K Varelager		100 000	
	D Varekostnad		100 000	
	K Skattekostnad		25 000	
	D Utsatt skatt		25 000	
	D Minoritetsinteresser		22 500	
	K Belastet maj resulta		22 500	
	K Varekostnad		60 000	
	D Skattekostnad		15 000	
	D Til minoritetsint		13 500	
	D Til majoritetens res		31 500	